

STEJERETO-CĂRPINETELE DIN ÎMPREJURIMILE LOCALITĂȚII TIRIMIA (JUD. MUREȘ)

ȘT. ȘUTEU, V. CRISTEA și F. MICLE

Regiunea luată în studiu este situată pe interfluviul Mureș—Tîrnava Mică, aproximativ la jumătatea distanței dintre Tîrnăveni și Tg. Mureș, în apropierea localității Tirimia (jud. Mureș).

Condițiile fizico-geografice — descrise pe larg într-o lucrare anterioară [9] — sînt specifice zonei de tranziție de la podiș spre Cîmpia Transilvaniei. Relieful, dominat de dealuri (300—500 m) cu versanți sudici și sud-vestici puternic înclinați și cu pante line pe cei nordici și nord-estici, este fragmentat de văi și torenți, de alunecări de suprafață și profunzime. Substratul geologic, reprezentat de marne și nisipuri miopliocene, sub acțiunea vegetației nemorale și a celei practice xero- și xeromezofile, în condițiile unui climat temperat (8—9,5°C, 600—620 mm) a determinat formarea unui mozaic de soluri aparținînd tipurilor brun de pădure moderat acid, cernoziomurilor levigate, rendzinelor și mai rar a podzolurilor.

Vegetația lemnoasă este reprezentată de pilcuri de păduri, aparținînd stejere-ro-cărpinetelor, de sălcete izolate, pe văi și de tufărișuri de porumbar cu păducel, instalate la marginea pădurilor, pe răzoare și uneori și la marginea drumurilor.

Lucrarea de față prezintă un studiu fitocenologic, ecologic și economic al pădurilor existente în această regiune, păduri încadrate în următorul sistem cenotaxonomic:

QUERCO-FAGETEA Br.-Bl. et Vlieger 1937

Quercetalia robori-petraeae Tx. 1931

Quercion robori-petraeae (Malc. 1929) Br.-Bl. 1932

Quercu robori-Carpinetum Soó et Pócs (1931) 1957

Fitocenozele analizate (tabel 1) aparțin la 3 corpuri de păduri, cu o suprafață totală de cca 190 ha (păd. Hălăuș—96,5 ha, păd. Bucin—44,0 ha și păd. Chiștereag—47,9 ha), instalate pe coamele dealurilor, pe terenuri plane sau ușor înclinate, cu expoziții în general nordice și nord-estice, mai rar sudice.

Stratul arborilor este dominat de stejar și carpen, alături de care, rareori, se afirmă și gorunul (rel. 9—11), iar sporadic se întîlnește cireșul, teiul, jugastrul și paltinul de cîmp. Arborii (în vîrstă de 45—75 ani) realizează o bună închegare a coronamentelor (0,7—0,9), ating înălțimea de 15—20 m și un diametru de 10—50 cm. În stratul arbustiv se remarcă prin frecvență păducelul și măcieșul, iar stratul regenerativ este aproape absent.

În funcție de expoziție, de aciditatea și gradul de umiditate a solului, precum și de închegarea coronamentului, stratul ierbos realizează acoperiri ce oscilează de la 5 la 60%. Dintre speciile ierboase cu indici de AD semnificativi, menționăm: *Brachypodium silvaticum*, *Asarum europaeum*, *Asperula odorata*, *Lithospermum purpureo-coeruleum*, *Stellaria holostea*, iar primăvara *Corydalis solida* realizează populații compacte.

Pe baza fizionomiei și a abundenței-dominanței mari, au fost încadrate în faciesul *carpinosum betuli* releveurile 1—6 (tabel 1), apreciînd

Tabel 1

Quercus robori—*Carpinetum* Soó et Pócs (1931) 1957
— *carpinosum betuli* (rel. 1—6)

B.f.	E.fl.	U	T	R	Car.	Nr. releveului	Altitudinea (msm)	Expoziția	Înclinarea pantei (grade)	Înălțimea arborilor (m)	Diametrul arborilor (cm)	Închegarea coronamentului	Acoperirea strat ierbos (%)	Suprafața de probă (m²)	K.	
							1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12									
							350 350 350 370 320 320 370 370 400 400 380 380	SE S SE N N NV S S NE NV N N	5 5 5 10 5 5 5 5 10 5 5 10	15—15— 5—15—20—15— 15 15 12—15—12—15— 18 18 20 25 25 20 15 20 15 18	5— 5— 5—10—10—10— 5—10—20—20—10—15— 15 15 10 40 40 50 20 25 40 40 30 30	0,8 0,9 0,8 0,9 0,8 0,9 0,7 0,7 0,6 0,6 0,7 0,7	40 60 15 25 50 40 60 50 10 10 5 10	400 400 400 400 400 400		

I.

PhM	E	3,5	3	0	As.	<i>Quercus robor</i>	1 1—2 2 1—22—3 2 4 4 3—43—43—4 4	V
Phm	Ec	3	2,5	0	As.	<i>Carpinus betulus</i>	4 4 3—43—4 3 4 . + + + .	IV
PhM	E	2,5	3	0	Al.	<i>Quercus petraea ssp. petraea</i>	. . . 1 + + + . 1 1 2 1	III
Phm	Ec	3	3	3	Al.	<i>Prunus avium</i>	+ + . . + + .	II
PhM	E	3	3	3	Al.	<i>Tilia cordata</i>	+ . + . + + . . + + .	III
Phm	E	2,5	3	4	O.	<i>Acer campestre</i>	+ . + . + . . + + + .	III
PhM	E	3	3	3	Cl.	<i>A. platanoides</i>	. + . + . + . . . + +	II

II.

Phm	E	3	3	3	O.	<i>Corylus avellana</i>	+ 1 . . . + + + . . .	II
Phn	E	2	3	3	O.	<i>Rosa canina</i>	. . + . + . + . + + + +	III
Phm	E	2,5	2,5	4	O.	<i>Viburnum lantana</i> + + + + +	II
Phn	E	2,5	3	3	Cl.	<i>Crataegus monogyna</i>	+ + + + + + + + + +	V
Phn	E	2,5	3	3	Cl.	<i>Ligustrum vulgare</i> + + + + +	II
Phn	E	2,5	3	4	Cl.	<i>Euonymus verrucosa</i>	+ + . . + + +	II
Phm	E	3	3	3	Cl.	<i>Sambucus nigra</i>	+ . + +	I
Phm	sM	2,5	3,5	4	Ins.	<i>Cornus mas</i> + + . . + .	I

III.

H	Eua	3	3	4	Cl.	<i>Brachypodium silvaticum</i>	. . . 1 . . 2 2 +—1 . + .	III
H	Eua	3	3	0	Cl.	<i>Poa nemoralis</i> + 1 + + . . + .	III
G	Eua	2,5	3	3	O.	<i>Convallaria majalis</i>	+ . + . + + + + . . .	III
H	Cp	3	2,5	0	„	<i>Fragaria vesca</i>	+ . +—1 . + + . . . + +	II

H	Eua	3	3	4	„	Geum urbanum	+	+	.	+	+	.	+	+	.	+	.	+	.	+	III		
Th	Eua	2,5	3	3	„	Lapsana communis	.	.	.	+	+	+	.	I	
H	E	2,5	3	5	„	Melittis melissophyllum	+	+	+	+	II	
G	Eua	3	3	3	„	Symphytum tuberosum	.	.	.	+	+	+	II	
Th	Cosm	3,5	3	3	„	Geranium robertianum	+	.	.	+	.	.	+	.	+	+	+	-1	+	+	+	III	
H	Eua	2	3	4	„	Sedum maximum	.	+	+	+	+	II	
G	Eua	3	3	4	Cl.	Corydalis solida	.	+	-1	.	+	1-2	+	II	
G	Ec	2,5	3	3	„	Galium schultesii	+	-1	.	.	1	.	.	.	+	II	
H	M	2,5	3	4	„	Glechoma hederacea ssp. hirsuta	+	+	+	I	
H	Eua	3	2	0	„	Stachys silvatica	1-2	.	+	-1	I	
H	Eua	3	3	4	„	Viola mirabilis	1	+	+	+	.	+	+	IV	
H	E	3	3	3	„	V. reichenbachiana	+	.	+	+	1	II	
H	E	3,5	3	4	Ins.	Carex silvatica	1	+	-1	II	
H	Ec	2,5	2,5	2	„	Luzula luzuloides	+	+	1	I	
Th	Eua	3	3	4	„	Alliaria petiolata	.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	III	
H	Eua	3	3	3	„	Galium mollugo	.	+	.	.	+	.	1	+	+	+	+	III	
H	Eua	3	3	4	„	Anthriscus silvestris	+	.	+	.	+	+	+	II	
G	Eua	3,5	3	54	„	Asarum europaeum	+	3	.	1	1	2	+	.	.	.	III	
G	Eua	3	3	0	„	Asperula odorata	.	.	.	+	2	+	.	+	II	
H	M	2	4	55	„	Lithospermum-purpureo-coeruleum	+	.	3	2-3	I	
H	B	2,5	3	4	Ins.	Helleborus purpurascens	+	.	.	+	+	+	+	+	II	
H	Eua	3	3	3	„	Lathyrus vernus	.	.	.	+	+	+	+	II	
Th	Eua	2,5	3	3	„	Moehringia trinervia	+	.	.	.	+	I	
H	Ec	3,5	3	3	„	Pulmonaria officinalis	+	+	.	+	.	+	+	II	
H	E	3	3	0	„	Stellaria holostea	.	+	-1	.	.	+	1-2	+	-1	+	III	
H	Cosm	3	3	3	„	Urtica dioica	+	+	.	.	.	+	I

Specii cu constanță sub 10%: *Ajuga reptans* + (12), *Polygonum minus* + (12), *Cynanchum vincetoxicum* +, *Cruciata laevipes* + (8), *Digitalis grandiflora* + (4, 6), *Scopolia carniolica* + (4,8), *Hypericum perforatum* +, *Ranunculus ficaria* + -1, (10), *Actaea spicata* + (2,5), *Milium effusum* + (2), *Melica uniflora* + (8, 10), *Convolvulus arvensis* + (2, 11), *Galium aparine* + (3, 12), *Chaerophyllum aromaticum* + (4, 7), *Mercurialis perennis* + (4, 5), *Lilium martagon* + (3, 5), *Cardamine bulbifera* + (4, 6), *Clematis vitalba* + (1, 2), *Pyrus communis* + (6), *Fraxinus excelsior* + (1, 7).

Locul și data releveurilor: 1-3 — pădurea Bucin, spre izvorul Hălăuș, 6.VI. 1982; 4-6 — pădurea Chiștireag, spre izvorul Vaidacutei, 6. VI. 1982; 7-8 — pădurea Bucin, 13. VII. 1982; 9-12 — pădurea Hălăuș, 13. VII. 1982.

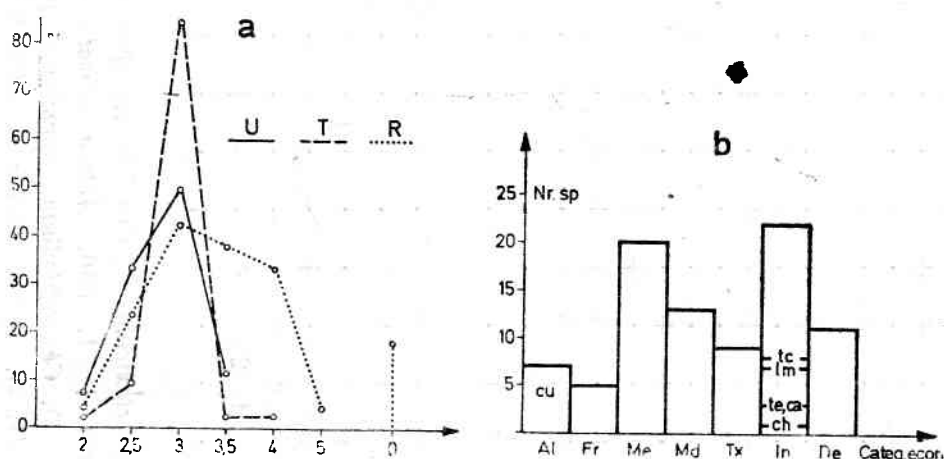

Fig. 1. Graficul indicilor ecologici (UTR) — a; spectrul categoriilor economice — b, pentru *Quercus robur-Carpinetum*.

acest facies ca un rezultat al puternicei influențe antropogene, care — extrăgând stejarul și gorunul — a favorizat puternica regenerare a carpenului. De asemenea, considerăm că stejereto-cărpinetele analizate derivă din fostele stejereto-gorunete (*Quercetum robori-petraeae* Borza 1928), mult mai extinse în urmă cu câteva secole pe întregul podiș transilvănean.

Spectrul bioformelor: Ph — 33,3%, H — 44,4%, G — 13,3%, Th — 8,8%.

Spectrul elementelor floristice: Eua — 37,7%, E — 35,5%, Ec — 11,1%, Cp — 2,2%, sM — 2,2%, M — 4,4%, B — 2,2%, Cosm — 4,4%.

Sub aspect *ecologic* (fig. 1, a) fitocenozele analizate prezintă un caracter mezofil (59,9%) cu puternice influențe xeromezofile (39,9%), micromezoterm (86,6%) cu ușoare nuanțe microterme (11,0%). Față de reacția solului, speciile se comportă ca acido-neutrofile (42,2%) și slab acid-neutrofile (33,3%), în conformitate cu condițiile edafice.

Din totalul de 65 sp. identificate în cele 3 păduri, 45 sp. sînt prezente cu o constanță mai mare de 10%, specii caracterizate și sub aspect *economic* (fig. 1, b). Astfel, se constată că arborii aparțin clasei de producție III, lemnul putînd fi valorificat în scop industrial (In. lm) de la toate cele 7 specii arborescente. Dar, în scop industrial mai pot fi valorificate speciile cu valoare tinctorială (In. tc.—8 sp), textilă (In. te.—3 sp), cele utilizate în industria casnică (In. ca.—3 sp) sau în cea chimică (In. ch.—1 sp). De asemenea au importanță economică speciile alimentare folosite în scop culinar (Al. cu.—7 sp), cele melifere (Me—20 sp), medicinale (Md—13 sp), furajere (Fr—5 sp), precum și cele cu reale însușiri decorative (De—11 sp). Speciile toxice (Tx—9 sp) în mare parte au și însușiri terapeutice (5 sp).

În *concluzie*, apreciem că pădurile din preajma localității Tirimia aparțin stejereto-cărpinetelor, provenind din stejereto-gorunete, ca urmare a acțiunii antropogene, care a favorizat accentuarea cărpinizării. Va-

loarea lor economică, peisagistică și ecologică, ne îndreptățesc să recomandăm menținerea lor cu utilizarea actuală, iar intervenția omului să constea în efectuarea unor lucrări de întreținere, curățire, etc.

BIBLIOGRAFIE

1. Csűrös, St., Kovács, A., *Cercetări fitocenologice în raioanele Sighișoara și Agnita*. Contrib. Bot., Cluj, 1962, 205—232.
2. Gergely, I., *Flora și vegetația pădurii Sloboda-Aiud*. Contrib. Bot., Cluj, 1968, 337—359.
3. Pașcovschi, S., *Înlocuirea stejarului pedunculat prin gorun în Podișul Transilvaniei*. Comunic. Acad. R.P.R., II, 7—8, București, 1952.
4. Pașcovschi, S., Leandru, V., *Tipuri de pădure din Republica Populară Română*. Ed. Agro-silvică, București, 1958.
5. Pop, I., Hodișan, I., *Analiza vegetației forestiere de pe Valea Someșului Cald*. Contrib. Bot., Cluj-Napoca, 1981, 41—58.
6. Pop, I., *Plante spontane și subspontane cu valoare economică din R. S. România*. Contrib. Bot., Cluj-Napoca, 1982, 131—142.
7. Sanda, V., Popescu, A., Doltu, M. I., *Cenotaxonomia și corologia grupărilor vegetale din România*. Studii și Comunic. — Șt. Nat., Muz. Brukenthal, Sibiu, 1980, Supl.
8. Soó, R., *Syn. syst.-geobot. fl. veget. Hung. I—V*. Budapest, 1964—1973.
9. Șuteu, Șt., *Cercetări de vegetație pe Coasta Alunașului (Tirimia, jud. Mureș)*. Contrib. Bot., Cluj-Napoca, 1979, 143—154.

LES CHÉNAIES-CHARMAIES D'ENVIRONNEMENT DE LA LOCALITÉ TIRIMIA (DÉPARTEMENT DE MUREȘ)

(Résumé)

Continuant l'investigation de la végétation d'environnement de Tirimia (l'interfleuve Mureș—Tîrnava Mică), les auteurs abordent en ce travail les forêts édifiées par *Quercus robur* et *Carpinus betulus*, qui appartiennent à 3 parcelles ayant une surface totale approx. 190 ha.

Les 12 phytocénoses analysées (tab. 1) ont été intégrées à l'association *Querco robori-Carpinetum* Soó et Pócs 1957, on appréciant qu'elles résultent de *Quercetum robori-petraeae* Borza 1928, comme un résultat de l'activité anthropogène, prolongée et intense. Les mêmes causes ont déterminées certaines phytocénoses d'être nettement dominées par le charme (avec un grand pouvoir de régénération), qui sont intégrées dans un facies dénommé *carpinosum betuli* (tab. I, rél. 1—6).

En outre de la caractérisation floristique, on réalise une analyse sur les principaux indices écologiques, l'ensemble des espèces se comportant comme mésophylles et xéro-mésophylles, micro-mésothermes, acide-neutrophylles et acide faible-neutrophylles (fig. 1, a). De même, on fait une analyse des principales catégories économiques (fig. 1, b), groupées en des espèces alimentaires, fourragères, mellifères, médicinales, industrielles, décoratives et toxiques, d'après le système de I. Pop [6].

En conclusion, les auteurs recommandent à maintenir l'utilisation actuelle de ces forêts et d'effectuer des travaux d'entretien et d'aménagement.